

Budapest 2019

A Republikon Intézet elemzése

Budapesten az ellenzéki győzelemhez nem elég megnyerni a főpolgármester-választást, a Fővárosi Közgyűlésben csak úgy lesz ellenzéki többség, ha a kerületek nagyobb hányadában is ellenzéki jelölt győz. Az elmúlt évek parlamenti és önkormányzati választásai, valamint a közvélemény-kutatások eredményei alapján a budapesti kerületekben győzhetnek az ellenzéki polgármester-jelöltek, ez azonban egyebek mellett nagyban függ attól is, hogy az ellenzéki együttműködésben hány ellenzéki párt vesz részt. Bármilyen megállapodás is születik, annak a pártok közötti erőviszonyokon, a jelöltek személyén és a kerületek megnyerhetőségén kell alapulnia. Míg a budai hegyvidéki kerületekben és a belvárosban nehezebb az ellenzék feladata és a győzelemhez szélesebb körű együttműködésre van szükség, addig több pesti kerületben – például a XIII. vagy a XIV. kerületben, ahol most is ellenzéki polgármester van hivatalban – egyértelműen az ellenzéknek áll a zászló. Érdeemes azonban emlékezni arra, hogy még az általunk nehezen nyerhetőnek besorolt I. vagy V. kerületben is csak 43, illetve 42 százalékot szerzett a Fidesz a 2018-as országgyűlési választásokon, matematikailag tehát még ezekben a kerületekben is reális esély van a győzelemre.

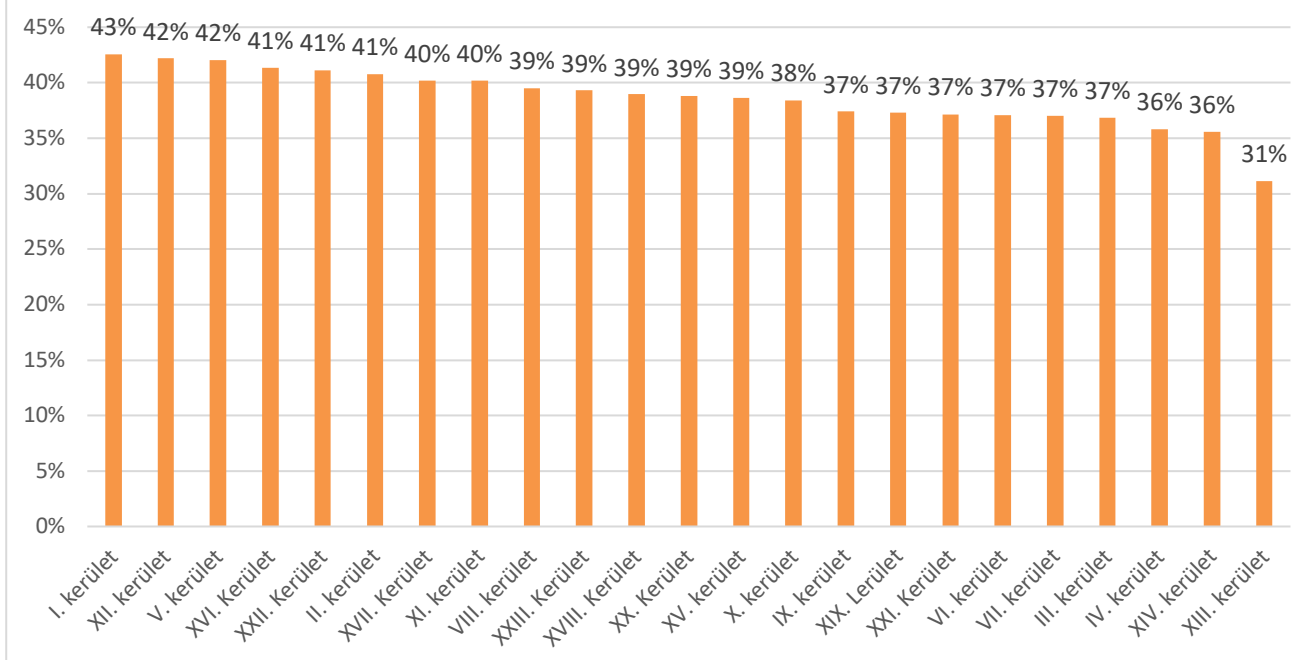
A Republikon Intézet az alábbiakban a fővárosi kerületeket elemzi abból a szempontból, mekkora az ellenzéki győzelem esélye és modellezi azt is, hogy milyen megállapodás esetén hány jelöltet állíthat egy-egy párt.

BEVEZETÉS

A 2019-es önkormányzati választásokon Budapesten legyőzhető a Fidesz: a fővárosban mind a főpolgármesteri mind a kerületi polgármesteri versenyeket megnyerheti az ellenzék. A 2018-as országgyűlési választásokon a Fidesz egyik kerületben sem szerzett abszolút többséget – legerősebb kerületében is csak 43 százalékot ért el, és mindössze 6 kerületben ért el 40 százaléknál jobb eredményt –, továbbá általában is igaz, hogy a kormánypártok gyengébbek a fővárosban, mint országosan. Ezt a mostani közvélemény-kutatási adatok is igazolják. Miközben a főpolgármester-választásról és jelöltekről sok szó esik, a kerületi polgármesteri versenyek kevesebb figyelmet kapnak, pedig ezen választások is nagy – a helyi szinten túlmutató – jelentőséggel bírnak. A jelenlegi választási törvény értelmében ugyanis a Fővárosi Közgyűlés 33 tagjából 23-at a kerületi polgármesterek adnak, azaz a közgyűlési többség tulajdonképpen a kerületi

polgármester-választásokon dől el. Hiába nyeri meg tehát az ellenzék a főpolgármester-választást, ha a kerületek nagytöbbségét 2014-hez hasonlóan a kormánypárti jelöltek nyerik meg, egy leendő ellenzéki főpolgármester életét egy fideszes többségű közgyűlés igencsak megnehezítheti. A Fidesz legyőzéséhez azonban az ellenzéki pártok együttműködésére van szükség. Első ránézésre talán egy teljeskörű, a Jobbikot is felölelő koordináció tűnik ideálisnak, azonban mélyebben vizsgálva a pártok szavazóinak viselkedését nem egyértelmű a helyzet. A megyei jogú városokban sokkal egyértelműbb, hogy a kormánypárti jelöltek legyőzéséhez szükség van a viszonylag magas támogatottsággal rendelkező Jobbikkal való együttműködésre, a fővárosban viszont a Jobbik hagyományosan jóval országos átlaga alatt teljesít, így kevesebb szavazatot tud hozni az együttműködésbe. Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy amennyiben a Jobbik nem állít saját jelöltet, szavazói egy része nem a baloldali, liberális közös jelöltekre fog átszavazni, hanem Tarlós Istvánra és a kormánypárti polgármester-jelöltekre. Összességében azt mondhatjuk, hogy a fővárosban egy csak baloldali, liberális pártok között létrejövő együttműködéssel is komoly siker érhető el.

A Fidesz-KDNP országos listás szavazatai kerületenként 2018 áprilisában

ESÉLYES KERÜLETEK

Miközben alapvetően minden kerületben legyőzheti az ellenzék a Fideszt, természetesen az egyes kerületekben eltérő a győzelem esélye. A 2018-as országgyűlési választásokon minden kerületben többségben volt az ellenzék, de az önkormányzati választásokra ezek az eredmények egy az egyben nem fordíthatók le: más a logikája az önkormányzati választásoknak, az inkumbens kormánypárti polgármestereknek például jelentősen nagyobb lehet a támogatottsága, mint önmagában a Fidesznek. Éppen ezért a kerületek esélyesség szerinti besorolásánál a 2018-as listás eredményeken túl figyelembe vettük a 2014-es polgármesteri eredményeket és a kerületekről meglévő szakmai ismereteinket is. Ezek alapján 3 kategóriába soroltuk a fővárosi kerületeket:

1. Az ellenzék számára *esélyes kerületek*, melyből összességében 11-et azonosítottunk be. Ezek olyan pesti kerületek, melyek egy részében most is ellenzéki főpolgármester van hivatalban, például a hagyományosan baloldalinak számító XIII. vagy XIV. kerület, de ide soroltuk a belvárosi VI. és VII. kerületet is.
2. A *billegő kerületek*, ahol a kormánypártnak és az ellenzéknek egyaránt megvan az esélye a győzelemre: a II., III., IV., VIII., X., XI., és a XXII. kerület. Láthatjuk, hogy ezen kerületek igencsak eltérnek egymástól, megnyerésükhöz differenciált stratégiára van szükség.
3. Az ellenzék számára *nehezen nyerhető kerületek* a konzervatívabb budai és belvárosi I., V. és XII. kerületek, de ide sorolható a XVI. és a XVII. kerület is.

Esélyes kerületek	Billegő kerületek	Nehezen nyerhető kerületek
VI.	II.	I.
VII.	III.	V.
IX.	IV.	XII.
XIII.	VIII.	XVI.
XIV.	X.	XVII.
XV.	XI.	
XVIII.	XXII.	
XIX.		
XX.		
XXI.		
XXIII.		

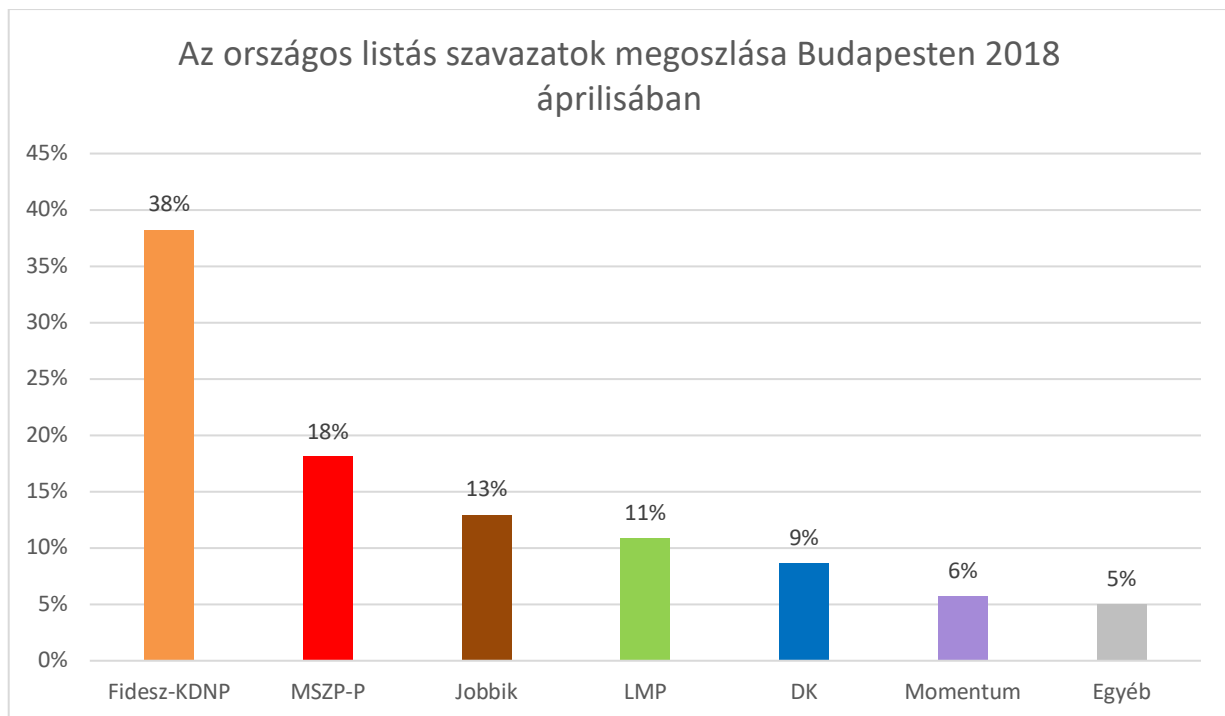
Fontos tényező lehet a polgármester-választások alakulásában a főpolgármesteri verseny is: ha és amennyiben kialakul az a helyzet, hogy Tarlóssal szemben egy ellenzéki jelölt áll,

úgy nagyobb az esélye annak, hogy a 2018-as egyéni kerületi választásokhoz hasonlóan, a kerületi polgármesteri választásoknak is inkább lesz egy Fideszről és Orbán Viktorról való „népszavazás” jellege, ami által könnyebb lehet mobilizálni és egységesíteni az ellenzéki szavazókat. Látni kell azt is, hogy az esélyek nagyban függenek attól is, milyen széles lesz végül az együttműködés: minél átfogóbb az együttműködés annál nagyobb az esély a győzelemre a nehezen nyerhető kerületekben is, míg egy kevesebb pártot felölelő koordináció esetén az általunk nehezen nyerhetőnek besorolt kerületekben valóban különlegesen jó jelölt, kampány kell a győzelemhez.

ELLENZÉKEN BELÜLI ERŐVISZONYOK

Az ellenzéki pártok közötti megállapodás alapja egy soktényezős egyenlet, melynek 3 fő szempontja van.

1. Az egyik legfontosabb az ellenzéken belüli budapesti erőviszonyok felmérése, tehát az, hogy az egyes pártoknak mekkora a támogatottsága a fővárosban. Ezt azonban nem lehet pusztán egyetlen választás eredményei alapján meghatározni: a 2018. áprilisi parlamenti választás eredményein túl figyelembe kell venni a 2014. őszi önkormányzati választás kerületi eredményeit is. Emellett nem szabad figyelmen kívül hagyni az elmúlt időszak közvélemény-kutatási eredményeit, valamint a kerületek jellegzetességéről való ismereteket sem.
2. Kiemelkedően fontos tényező az egyes jelöltek személye. Az önkormányzati választások sokkal inkább szólnak a személyekről, az egyes jelöltek és pártjaik népszerűsége nem feltétlenül azonos: egy adott kerületben hosszú ideje aktív helyi politikus, hivatalban lévő polgármester támogatottsága sokkal magasabb lehet, mint az általa képviselt párté.
3. Az, hogy melyik párt hány jelöltet állít nem egy konstans szám, hanem az együttműködésben résztvevő pártok számától függ. Minél több párt lesz tagja az ellenzéki koordinációnak, annál több részre kell elosztani a 23 budapesti kerületet, így értelemszerűen annál kevesebb kerület jut egy-egy pártra. Így például az MSZP-Párbeszéd szövetség az együttműködő pártok számától függően 9-15 közötti jelöltet állíthat.

Jóllehet a pártok és politikusaik határozottan kiálltak a mind teljesebb ellenzéki együttműködés mellett, hangsúlyozva, hogy minden kerületben egy ellenzéki polgármesterjelölt álljon a Fidesz jelöltjével szemben, jelenleg nem tudjuk, hogy pontosan mely pártok vesznek majd részt az együttműködésben. A jelenlegi helyzetben úgy tűnik 4 lehetőség van arra, pontosan mely pártok működnek majd együtt.

1. MSZP-Párbeszéd-DK
2. MSZP-Párbeszéd-DK-Momentum
3. MSZP-Párbeszéd-DK-Momentum-LMP
4. MSZP-Párbeszéd-DK-Momentum-LMP-Jobbik

A fentiek szempontok alapján az együttműködések a következőképpen alakulhatnak:

1. Amennyiben az ellenzéki együttműködésben csak a 2018-as országgyűlési választáson már közösen induló MSZP és Párbeszéd, valamint a főpolgármesteri előválasztásban résztvevő, de jelöltet nem állító DK vesz részt, akkor az MSZP-Párbeszéd pártszövetség 15, a Demokratikus Koalíció pedig 8 kerületben állíthat jelöltet.
2. Ha az együttműködés kiegészül a budapesti olimpiáról szóló népszavazási kezdeményezéssel a fővárosban látványos eredményt elért Momentummal, az

MSZP-Párbeszéd 12, a DK 7, a Momentum pedig 4 kerületben lehet közös jelöltet állító párt.

3. A harmadik forgatókönyv szerint a közös indulásban az LMP is részt vesz, ebben az esetben az MSZP-Párbeszéd 11, a DK 6, a Momentum és az LMP pedig 3-3 kerületben állíthat jelöltet.
4. A negyedik forgatókönyv azt jelenti, hogy az őszi önkormányzati választáson a lehető legszélesebb ellenzéki együttműködés jön létre, amelynek a Jobbik is részese. Ebben az esetben az MSZP-Párbeszéd 9, a DK 5, míg a Momentum, az LMP és a Jobbik 3-3 kerületre számíthat.